

Nepasiklydusi išbandymų kelyje

[Atkelta iš 9 p.]

1946 m. kovo 6 d. buvo suimta, teisiama už „tėvynės išdavimą ir antikomunistinę veiklą“, kaip ir daugelis kitų iškilių Lietuvos veikėjų. Nuteista 10 metų lagerio ir 5 metams tremties. Ta kelionė į tremtį apvainikuoja visą Adelės tikėjimo ir gyvenimo kelionę. A. Dirsytei teko patirti kančią tolimoje Užpoliarėje, Taisete, Kolymoje.

Patekusi į Sibirą, kaip akcentavo kun. prof. Kęstutis Antanas Trimakas, A. Dirsyte pirmiausiai pati stipriai kabinosi už tikėjimo. 1953 m. vasario 16 d. jos rūpesčiu dienos šviesą išvydo Sibiro lietuvių maldaknygė „Marija, gelbėk mus“. Čia surašytos ne tik maldos. Už jų slypi pasaulėžiūra, platus ir gilus žvilgsnis. Čia akivaizdžios, pasak kun. K. A. Trimako, dvi tikrovės: dieviškoji ir žmogiškoji. Savo konkrečią žmogiškąją tikrovę Adelė stengėsi derinti su Dievo valia, dieviškąją tikrovę. Į Dievą nukreipiami ne tik žodiniai prašymai. Į jį krypsta ir laikas, iš Jo visko tikimasi. Savo tragiškąją patirtį Adelė suvokia kaip istorijos, netgi kaip žmonijos dalį. Viskas iš Dievo ir su Dievu. Tuo ir įdomi Adelės Dirsytes tremties teologija. Tremtis, kurioje patiriamas Dievo artumas, atrodo lyg pašaukimas. Šią tiesą A. Dirsyte patvirtino ne tik savo laikysena, bet ir visu savo gyvenimu. Iš jos užrašytų maldų, ieškojimų tampa aišku, kad būti tremtiniu yra Kristaus kelias. Eiti šiuo keliu – eiti į šventumą kaip tikslą. Adelė ėjo, šiandienos žmogui nurodydama pačias plačiausias ir tikriausias žmogaus galimybes.

Tremties sąlygos buvo atšiaurios. 1948–1949 m. lagerių sistemos reorganizacija Sovietų Sąjungoje politiniams kaliniams nieko gero nežadėjo: pailginta darbo diena, uždrausta galimybė turėti popieriaus, rašiklį, knygą, taip pat retinta galimybė rašyti laiškus savo artimiesiems į Lietuvą, o vietoj vardo ir pavardės pradėta naudoti numerių sistema. Tai viena priežasčių. Kita priežastis – prasidėjusi dvasinė erozija tarp pačių lietuvių. Didelė dalis merginų, dirbusių Europos šiaurėje, 1949 m. buvo suvežtos į vadinamuosius Taiseto lagerius, kur specialiai formuoti spec. lageriai. Matydama, kad jame nebus galima turėti nė maldaknygių, A. Dirsyte ėmė kviesti kartu kalinčias mergaites užrašyti jų atsimenamas maldas. Taip buvo parengti net keli maldų rinkiniai: „Tebūnie Tavo valia“ (1950), „Viespatie, prikalk mano tautą“ (1950) ir „Marija, gelbėk mus“ (1953 m. vasario 16 d.). Maldaknygės „Marija, gelbėk mus“ maldų tekstus užrašė A. Dirsyte, tačiau prie šios knygelės gimimo prisidėjo ir kitos tremtinės – Lionė Grigalavičiūtė, Valė Bernatavičiūtė, Levutė Vizbaraitė. Dirbdama sunkų fizinį darbą, trumpas atokvė-

pio valandėles A. Dirsyte skyrė maldoms užrašyti. Tai pagelbėjo jai pačiai išlaikyti žmogiškąjį orumą pačiomis sudėtingiausiomis sąlygomis.

Skaitant trumpus maldų tekstus stebina neblėstanti viltis: Lietuva tampa Tėvyne, į kurią keliaujama tiek kūnu, tiek dvasia, todėl ji glaudžiai susijusi ir net persipynusi su Dangiškąja Tėvyne. Tėvyne, kurią pasiekti galima per Marijos užtarimą. Todėl dangiškajai Motinai pavedami visi, net skriaudėjai. Viena vertus, šis faktas gali ženklinti pačios Adelės patiriamus vis didesnius lagerio administracijos persekiojimus ir žeminimus, kita vertus – tai ir visiems rodomas pasitikėjimo Dievu ženklas.

Maldaknygė buvo dedikuota Pranutei. Manoma, kad tai galėjo būti Pranutė Čebelytė, pati sukūrusi maldaknygę „Tebūnie Tavo valia“. Išėjusi iš lagerio ji kurį laiką dirbo netoli Magadano veikusiuose slaugos namuose, buvo ištekėjusi už buvusio politinio kalinio, kuris 1955 m. mirė. Po vyro mirties P. Čebelytė atvyko į Lietuvą aplankyti savųjų ir važiavo į Ukrainą vyro giminaičiams perduoti daiktų. Taip pat lankėsi pas motinos giminaičius Radviliškyje. Žinoma, kad viena motinos seserų gyveno Amerikoje. Tokia galima maldaknygės „Marija, gelbėk mus“ paplitimo pasaulyje hipotezių. 1958 m. ši knygelė atsirado JAV pas jėzuitus, ją į anglų kalbą išvertė kunigas K. A. Trimakas, o vėliau ji išversta į kelias dešimtis pasaulio kalbų. Vertimas italų kalba pasiekė net kardinolo Giovannio Batistos Montinio, būsimąjį popiežių Pauliaus VI, rankas.

Pasirodžius maldaknygei, lagerio prižiūrėtojų ir administracijos akys krypo į A. Dirsytę. Suintensyvėjo tardymai. Kartu kalbėjusios moterys pasakojo, kad kurį laiką Adelė buvo kažkur išvežta. Grįžo pašlijusios sveikatos, palūžusi. Adelė taip ir negrįžo į savo tėvynę, maldose vaizduota kaip eschatologinę tikrovę. Faktiškai jau baigiantis tremties laikui, baigėsi ir jos kančių odisėja. Tačiau – toli nuo tėvynės, Chabarovske, 1955 m. rugpjūčio 26 d.

Praejusio tūkstantmečio pabaigoje į tuometį Kauno arkivyskupą metropolitą Sigitą Tamkevičių SJ kreipėsi Adelės kančių liudytojai – tremtinių ir politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ nariai, prašydami pradėti šios kankinės beatifikacijos bylą. Gavus atitinkamus leidimus iš Vatikano, beatifikacijos byla buvo pradėta 2000 m. rudenį – kad A. Dirsyte, ta, kuriai kiekvienas žmogus buvo svarbus ir kuri, nepaisant sunkiausių išbandymų, visada kiekvienam turėdavo riekę vilties, būtų paskelbta palaimintąja. Juk vilties, kaip orientyro, reikia ir mūsų laikais.

Nerijus PIPIRAS
Kunigas

Palangos gintaro lobis – grafie

▶ Antanina Sofija ir Feliksas Vincentas Tiškevičiai Palangos rūmų vestibulyje. Fot. Paulina Mongirdaitė. XX a. pr.

▶ Liepos 5 d. į Kretingos muziejų sugrįžo unikalūs senovės gintaro dirbinių rinkinys, archeologinėje literatūroje kitaip dar vadinamas Palangos gintaro lobiu. Tai palangiškės grafišės Antaninos Sofijos Tiškevičienės dovana, įteikta muziejui prieš 87 metus, tačiau jame taip ir nebuvo eksponuota.

Antanina Sofija gimė 1870 m. sausio 27 d. Posadovo dvare (Didžiosios Lenkijos vaivadija), grafių Vladislavo Tomo Juozapo Lonckio ir Antaninos Skuževkos-Lonckos šeimoje. Tuo metu šios lenkiškos žemės priklausė vokiečių valdomai Prūsijos karalystei, o Antaninos tėvas buvo įtakingas Poznanės kunigaikštystės žemvaldis ir politinis veikėjas. Iš viso Vladislavas ir Antanina Lonckiai susilaukė 9 vaikų – 3 sūnų ir 6 dukterų, iš kurių Antanina buvo jauniausia.

Seseriai Elenai 1883 m. ištekėjus už Biržų grafo Juozapo Tiškevičiaus (1851–1905), užsimezgė glaudūs grafių Lonckių ir Tiškevičių giminystės ryšiai. Elenai 1890 m. mirus, J. Tiškevičius 1883 m. liepos 15 d. vedė vyresniąją jos seserį Izabelę Emiliją Veroniką, o po mėnesio, 1883 m. rugpjūčio 15 d. už svaainio pusbrolio, Kretingos grafo Felikso Vincento Tiškevičiaus (1869–1932) ištekėjo ir Antanina Sofija.

Po šešuro, Kretingos grafo Juozapo Tiškevičiaus (1835–1891) mirties vyrui paveldėjus Palangos dvarą, šeima persikėlė į Palangą, kur šalia legendinio Birutės kalno netoli jūros pasistatė reprezentacinius neoklasicistinius rūmus, apjuosdama juos didžiuliu parku. Jaunieji grafai rūpinosi Juozapo Tiškevičiaus įsteigto kurorto plėtra, prie Birutės kalno įrengė lurdą, o vietoje senųjų maldos namų drauge su parapijiečiais pastatė didingą mūrinę neogotikinę bažnyčią.

Statant rūmus ir kuriant parką 1895–1899 m. žemės kasimo darbus vykdė darbininkai rasdavo gintaro. Tarp jo pasitaikė gilioje senovėje žmonių rankomis apdorotų dirbinių ar ruošinių, kuriuos Feliksas Vincentas ėmėsi kolekcionuoti. Dalis dirbinių buvo rasta vienoje duobėje, todėl vėliau šiam rinkiniui prigrįžo Palangos gintaro lobio vardas. Šį rinkinį grafas papildė naujais radiniais, rastais apie 1900–1902 m. ieškant pajūryje tarp Palangos

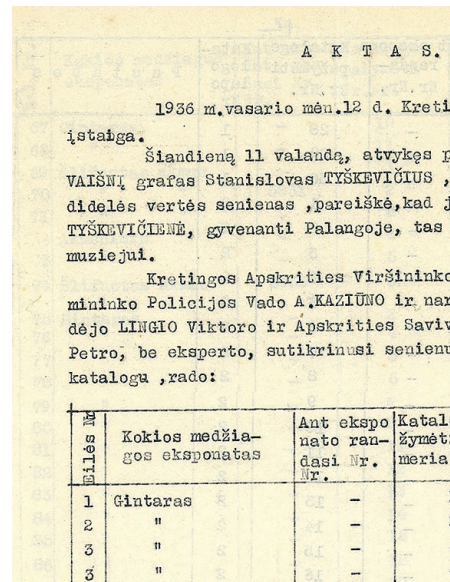
ir Šventosios pramoninių gintaro išteklių, taip pat supirkinėdamas senovės gintaro dirbinius iš žmonių.

Šio rinkinio tyrinėtoja archeologė prof. dr. Audronė Bliujienė nustatė, kad F. V. Tiškevičiaus kolekciją sudarė mažiausiai 297 artefaktai. Daugiausia tai įvairių formų gintaro, taip pat akmens dirbiniai, reprezentuojantys neolito laikotarpio Narvos ir Pamarų kultūras, bei vėlyvojo geležies amžiaus gintaro ir metalo dirbiniai, priklausantys kuršių materialinei kultūrai. Manoma, kad geležies amžiaus dirbiniai į grafą kolekciją pateko iš ardomų Palangos apylinkės kapinynų (Kiauleikių „Kirminų kalno“ ir pan.).

Lietuvos tarpukario spaudoje buvo skelbiama, kad kolekciją prieš Pirmąjį pasaulinį karą grafas eksponavo Paryžiuje, Luvro muziejuje, „ten kolekcijai buvo padaryta ekspertyza [ekspertizė – J. K.]. Anais laikais ši kolekcija tame muziejuje buvo labai aukšta kaina įvertinta“ (Lietuvos aidas, 1936 02 15, p. 8). Tiesa, kai kurie tyrinėtojai dėl rinkinio eksponavimo Paryžiuje abejoja. Tačiau vienas Lietuvos archeologijos patriarchų doc. dr. Pranas Kulikauskas (1913–2004), savo profesinę karjerą pradėjęs prieskariu Kaune, Vytauto Didžiojo kultūros muziejuje, 2002 m. balandžio 4 d. laiške Palangos gintaro dirbinių istorija susidomėjusiam kretingiškiui muziejininkui Donatui Butkui (1952–2018) teigė, kad rinkinys „buvo eksponuotas Paryžiuje pasaulinėje parodoje. Apie tai plačiai rašė to meto mūsų spauda ir žinojo visi Kauno muziejaus darbuotojai.“

Po šios parodos F. V. Tiškevičius dalį rinkinio – 149 dirbinius – 1908 m. padovanojo Vilniaus mokslo bičiulių draugijos, kuriai ir pats priklausė, muziejui. Pasak prof. dr. A. Bliujienės, tai buvo 27 neolito laikotarpio gintaro dirbiniai ir 122 vėlyvojo geležies amžiaus gintaro karoliai, žalvariniai papuošalai ir net ginklai. Vėliau visi šie dirbiniai pateko į 1941 m. įkurtą Lietuvos dailės muziejų. O likusi rinkinio dalis buvo saugoma grafių Tiškevičių Palangos dvaro rūmuose.

Rusijos revoliucija ir Lietuvos žemės reforma smarkiai pakirto ekonominę grafių Tiškevičių galią. Šeima neteko Baltarusijoje turėtų valdų, o Lietuvos žemės

▶ Senovės gintaro dirbinių perdavimo fragmentas. Kretinga, 1936 m. vasario 1

reforma Feliksui Vincentui ir Antaninai Sofijai paliko tik Palangos dvaro sodybą su parku ir kurortine zona Rąžės kairiajame krante bei po 150 ha žemės Vilimiškės ir Virkštininkų palivarkuose. Stengdamiesi išlaikyti dvarą, mokėti atlyginimus ir pensijas tarnautojams, tarnams ir samdiniams, grafai buvo priversti pardavinėti vilas, žemės sklypus kurorto zonoje, dirbamą žemę. Šiek tiek pajamų duodavo pajūryje veikęs restoranas. Nuo rūpesčių pasiligojęs Feliksas Vincentas netrukus išvyko gydytis ir gyventi į Paryžių, kuriame 1932 m. mirė. Vyriui mirus Antanina Sofija planavo Palangos dvarą parduoti, nes jį išlaikyti kaskart buvo vis sunkiau, o pati su vaikais persikelti į Poznanės kraštą pas brolių Stanislovą Antaną Ignotą Lonckį ir sūnus Jonušą Mariją ir Feliksą Tiškevičius-Lonckius.

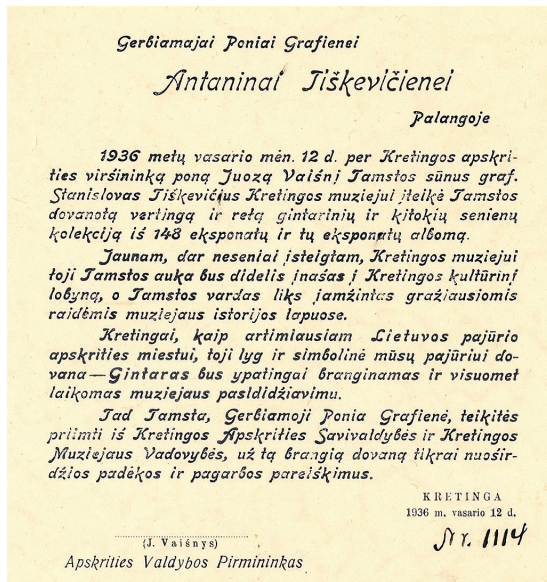
Po grafo mirties velionio kolekcija pradėjus domėtis muziejams, našlė Antanina Sofija nutarė rūmuose saugomą senovės gintaro dirbinių rinkinį dovanoti 1935 m. įkurtam Kretingos muziejui, rinkusiam medžiagą apie Kretingos apskrities, tarp jų – ir Palangos, senovės materialinę kultūrą ir jos artefaktus. Manau, kad žengti šį žingsnį paskatino grafišės dieveris, Kretingos grafas Aleksandras Tiškevičius, rėmęs Vytauto Didžiojo karo muziejų, ir pastarojo sūnus, aktyvus visuomenininkas, Kretingos apskrities valdybos narys Kazimieras Tiškevičius. Galbūt Kretinga buvo pasirinkta dar ir dėl to, kad joje, grafo Juozapo Tiškevičiaus šeimos rezidencijoje, užaugo ir mėgo lankyti grafišės vyras Feliksas Vincentas.

Grafišės valią įvykdė sūnus Stanislovas Marija Tiškevičius (1907–1974), kuris 1936 m. vasario 12 d. muziejines vertybes atvežė į Kretingos apskrities viršininko įstaigą, veikusią Viešosios (dab. Rotušės) aikštės ir Birutės gatvės kampe stovėjusio Lietuvos ūkio banko pastato antrajame aukšte. 11 valandą artefaktus grafas perdavė apskrities viršininko Juozo Vaišnio sudarytai komisijai, kurios pirmininku buvo paskirtas apskrities policijos vadas Antanas Kaziūnas, o nariais – Kretingos muziejaus vedėjas Viktoras Lingys ir aps-

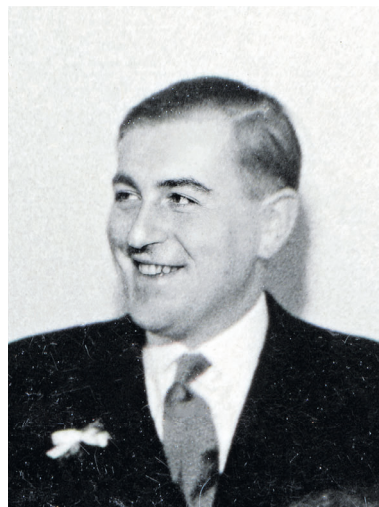
Antaninos Tiškevičienės dovana Kretingai

Objektas	Katalogo Nr.	Pastabos
1	1	
2	1	
3	1	kataloge 3 Nr. 123
4	1	

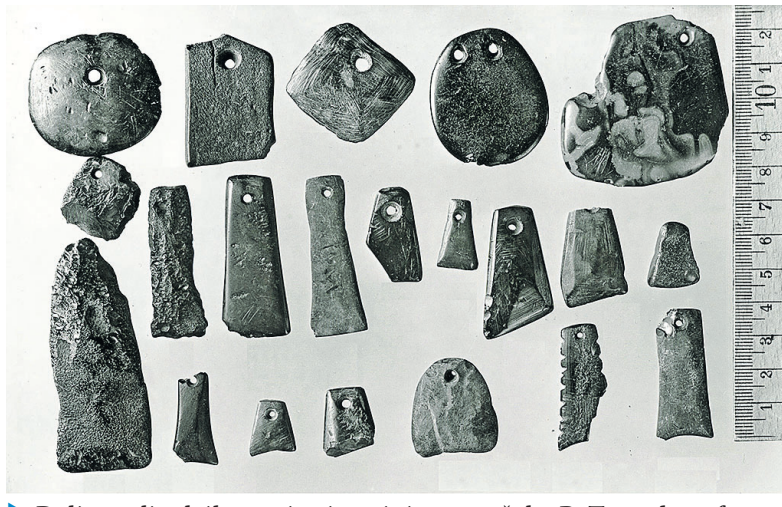
Kretingos muziejui akto 12 d.

► Kretingos apskrities valdybos ir Kretingos muziejaus komiteto padėka grafienei Antaninai Tiškevičienei. 1936 m. vasario 12 d.

► Grafas Stanislas Tiškevičius, parvežęs į Kretingą motinos Antaninos Tiškevičienės Kretingos muziejui dovanotą Palangos senovės gintaro dirbinių rinkinį. Než. fotografas. 1939 m.

► Dalis neolito laikotarpio gintarinių papuošalų, B. Tarvydo nufotografuotų 1936 m.

► Neolito laikotarpio akmens dirbiniai, likę Kretingos muziejuje. Fot. B. Tarvydas, 1936 m.

► Gintaro dubenėlis. Fot. J. Kanarskas, 2023 m.

► Gintaro verpstukai. Fot. J. Kanarskas, 2023 m.

krities savivaldybės tarnautojas Petras Polikaitis. Komisija surašė aktą, pagal kurį buvo perimti 148 senovės dirbiniai: 139 gintariniai neolito laikotarpio papuošalai, 5 neolitiniai akmens dirbiniai (kirvukas, pora skobtų, strėlės antgalis ir pan.) ir 4 vėlyvojo geležies amžiaus gintaro dirbiniai (po 2 verpstukus ir karolius).

Kretingos apskrities valdyba ir Kretingos muziejaus komitetas tą pačią 1936 m. vasario 12 d. per Stanislovą Tiškevičių įteikė grafienei Antaninai Sofijai Tiškevičienei padėką, kurioje rašoma, kad „Kretingai, kaip artimiausiam Lietuvos pajūrio apskrities miestui, toji lyg ir simbolinė mūsų pajūriui dovana Gintaras bus ypatingai branginamas ir visuomet laikomas muziejaus pasididžiavimu.“

Kartu su dirbiniais muziejui buvo perduotas katalogas: į kartono viršelius įrištas 7 lapų piešimo bloknotas, kuriame detaliam užfiksuotas 151 artefaktas. Spaudoje nurodoma, kad tai yra „labai vykusiai padarytas“ Paryžiuje eksponuotų dirbinių piešinių albumas (Lietuvos aidas, 1936 02 15, Nr. 75, p. 8). Perdavimo aktas liudija, kad iš nupieštų radinių muziejui buvo perduota 130 dirbinių, o kitų jame įamžintų artefaktų likimas nežinomas. Aštuoniolika perduotų dirbinių kataloge nupiešta nebuvo.

Apie Kretingos muziejui dovanotą unikalų senovės gintaro dirbinių rinkinį netruko paskelbti regioninė ir valstybinė spauda. Klaidoje leistas laikraštis „Vakarai“ 1936 m. vasario 15 d. (Nr. 38, p. 4) žinioms iš Kretingos skirtoje rubrikoje paskelbtoje žinutėje „Praturtėjo Kretingos muziejus“ rašė, „kad tuos eksponatus graf. Tiškevičienės prašė perduoti kai ku-

rie Kauno muziejai, tačiau grafiene nesutiko ir juos velti dovanoti Kretingai.“ O valstybės laikraštis „Lietuvos aidas“ tą pačią vasario 15-ąją pabrėžė, kad grafiene A. Tiškevičienės Kretingos muziejui paaukota vertinga gintaro kolekcija „kėlė daugelio archeologijos žinovų susidomėjimą, nes tikrai ji viena iš rečiausių šios rūšies kolekcijų. Yra žinoma, kad iš viso panašių kolekcijų yra tik viena Karaliaučiaus muziejuje.“ (Nr. 75, p. 8)

Muziejui dovanotą rinkinį tais pačiais 1936 m. aprašė, klasifikavo ir datavo tuo metu Kretingos pranciškonų gimnazijoje mokytojavęs istorikas, Šiaulių kraštotyros draugijos narys ir archeologinių ekspedicijų vadovas Baly Tarvydas (1897–1980). Šiaulių kraštotyros draugijos leidinio „Gimtasai kraštas“ 1937 m. pirmajame numeryje jis paskelbė publikaciją „Senovės gintarinių papuošalų rinkinys“, kuri tais pačiais metais draugijos lešomis Kaune buvo išleista atskiru atspaudu. Ruošiant šią publikaciją buvo nufotografuoti 109 gintaro ir 5 akmens dirbiniai, padarytos 9 fotografijos. Iš jų publikuotos buvo aštuonios, kuriose užfiksuoti tik gintaro dirbiniai. Visų devynių fotografijų stikliniai negatyvai tebesaugomi Kretingos muziejaus fonduose.

Bet taip atsitiko, kad unikalios dovanos Kretingos muziejus nespėjo išeksponuoti. Šiuo senovės gintaro dirbinių rinkiniu susidomėjo 1936 m. įkurtas Vytauto Didžiojo kultūros muziejus. Rengiant jo ekspoziciją, priešistorinio skyriaus vedėjas Jonas Puzinas 1937 m. liepos 9–14 d. aplankė Kėdainių, Šiaulių, Telšių, Kretingos, Klaipėdos ir Mažeikių muziejus, ieškodamas juose vertingų eksponatų, kuriuos galima būtų eksponuoti laikinojoje sostinėje. Beveik visi aplankytieji muziejai sutiko perleisti Kultūros muziejui reikalingus savo eksponatus ir tik Kretingos muziejus griežtai atsisakė perduoti neseniai dovanų gautą senovės gintaro dirbinių lobį. Tada Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus vadovybė 1937 m. rugpjūčio 30 d. paprašė Kretingos apskrities savivaldybės deponuoti gintaro dirbinių rinkinį ne ekspozicijai, o kopijoms pasigaminti. Savivaldybei sutikus, 1937 m. rugsėjo 6 d. Kretingos muziejaus komitetas išsiuntė didžiąją rinkinio dalį – 141 gintaro dirbinį, į Kauną. Panašu, kad kopijų netgi nebuvo ketinama pasidaryti, nes unikalūs artefaktai iš karto atsidūrė Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus archeologijos ekspozicijoje.

Prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas iš esmės pakeitė tiek Palangos gintaro lobio, tiek ir jį dovanojusios Palangos grafų Tiškevičių šeimos istoriją. Grafiene Antaninos Sofijos pastangos perduoti dvarą buvo bevaisės. Dvaro kaina buvo didžiulė: jį nupirkti būtų įstengęs tik milijonierius arba valstybė. Todėl 1938 m. buvo pradėtos derybos su Lietuvos vyriausybe dėl dvaro, o su miesto savivaldybe – dėl kurhauzo pardavimo-pirkimo sąlygų. Tačiau artėjant karui, derybų užbaigti nepavyko. 1939 m. rugpjūčio 15 d. grafiene su sūnumi Stanislovu Marija Tiškevičiumi išvyko į Lenkiją, o prasidėjus karui – per Italiją, Prancūziją ir Portugaliją persikėlė į Londoną. Iš jo po karo emigravo į Kanadą. Ten mirė ir palaidota 1953 m. Monrealyje. Europoje išplisus karui,

Kretingos muziejus bandė sugrąžinti paskolintus gintaro dirbinius. Tačiau į muziejaus paklausimą dėl eksponatų grąžinimo, 1940 m. sausio 3 d. Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus direktorius Paulius Galaunė ir sekretorius Vytautas Kuprevičius diplomatiškai paprašė pratęsti eksponatų deponavimo laiką, „kadangi tie dirbiniai muziejaus ekspozicijoj užpildo šukinės keramikos kultūros spragą.“ Tačiau tais pačiais metais 139 šio rinkinio dirbiniai buvo įrašyti į Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus pirminę gaunamų eksponatų knygą (Nr. 1591:1–139) ir tapo šio muziejaus nuosavybe.

Po karo Vytauto Didžiojo kultūros muziejų 1944 m. pervadinus valstybiniu M. K. Čiurlionio dailės muziejumi, Palangos senovės gintaro dirbinių rinkinys buvo saugomas jame, o 1980 m. balandžio 15 d. su visa archeologine medžiaga perduotas Kauno valstybiniam istorijos muziejui, kuris 1990 m. susigrąžino ikikarinį Vytauto Didžiojo karo muziejaus vardą.

Didžioji dalis Palangos rinkinio 1963 m. liepos 18 d. buvo deponuota Lietuvos dailės muziejui, išeksponavusiam juos savo padalyje – Palangos gintaro muziejuje, t. y. grafų Felikso Vincento ir Antaninos Sofijos Tiškevičių rūmuose, iš kurių rinkinys 1936 m. atkeliavo į Kretingą. Tokiu būdu gintarai sugrįžo į pirmuosius savo namus, kuriuose jais Gintaro muziejaus lankytojai galėjo džiaugtis 60 metų, beveik iki 2023 m. birželio pabaigos.

Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę ir Kretingos muziejui persikėlus į grafų Tiškevičių Kretingos dvarą, nuo 1998 m. liepos 2

► Plokščias gintaro pakabutis su skylute ties viduriu, išlūžusiomis skylutėmis gалуose, paviršiuje puoštas punktyriniais, viduryje sueinančių lankų ornamentu. Fot. J. Kanarskas, 2023 m.

d. muziejus siekia atkurti istorinį teisingumą, kad jam būtų grąžinta nuosavybės teisė į Palangos senovės gintaro dirbinių rinkinį. Kretingos rajono savivaldybės mero Antano Kalniaus iniciatyva, 2023 m. sutarus su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija ir Vytauto Didžiojo karo muziejumi, Palangos grafiene Antaninos Sofijos Tiškevičienės dovanotas senovės gintaro dirbinių rinkinys po 86 metų sugrįžo depozito teise į Kretingos muziejų, kuriame, kaip nurodoma 1936 m. Kretingos apskrities savivaldybės ir Kretingos muziejaus komiteto padėkoje grafienei Antaninai Sofijai Tiškevičienei, „bus ypatingai branginamas ir visuomet laikomas muziejaus pasididžiavimu.“